

Nya lösningar för en energieffektiv och resilient vardag

Har du idéer på lösningar som kan bidra till att minska den vardagliga energianvändningen? Använder du dig av design och beteendevetenskap och utvecklar eller forskar om produkter, lösningar och tjänster som kan bidra till ett energieffektivt och resilient samhälle? Nu har du möjlighet att söka stöd till ditt projekt genom Energimyndighetens program Design för energieffektiv vardag

Innehåll

Innehåll	2
1 Om utlysningen	3
Utlysningens inriktning	4
2 Viktiga datum	6
3 Vem kan söka?	6
4 Projektförslagen bedöms enligt följande kriterier	7
5 Detta ska finnas med i ansökan	8
6 Så här ansöker du	9
7 Så mycket stöd kan en projektpart få	9
8 Vad händer efter att du lämnat in ansökan?	10
9 Utlysningen är en del av programmet Design för energieffektiv vardag	10
10 Om du har frågor	11
Bilaga 1. Regler för olika typer av stöd	13
1 De typer av stöd som ges i den här utlysningen.....	13
1.1 Stöd till aktörer som bedriver icke-ekonomisk verksamhet	13
1.2 Stöd till företag för forsknings- och utvecklingsprojekt ..	14
1.3 Stöd av mindre betydelse	18
1.4 Stöd till nystartade företag	19
2 Finansiering från andra organisationer än Energimyndigheten	20
2.1 Finansiering genom andra offentliga medel.....	20
3 Stöd till internationella aktörer.....	21

1 Om utlysningen

Utlysningen riktar sig till projekt inom beteende- och designorienterad energiforskning med användaren i fokus.

Samhället blir alltmer beroende av stabil och tillförlitlig energitillgång, samtidigt som förutsättningarna förändras genom elektrifiering, digitalisering, klimatförändringar och ökade samhälleliga påfrestningar. Extrema väderhändelser och säkerhetspolitiska kriser gör energisystemet mera sårbart, vilket ställer ökade krav på människors och organisationers förmåga att anpassa sig. Hur energi används och energieffektivare val prioriteras i vardagen har därmed stor betydelse för samhällets motståndskraft i stort och bidrar till individers och grupper energiberedskap. I takt med att fler energisystemlösningar förutsätter aktivt deltagande från användare ökar också behovet av kunskap, förståelse och stödjande utformning av teknik och tjänster.

De beslut som människor och olika grupper fattar i sin vardag spelar en avgörande roll för hur energi och andra resurser används i samhället. Dessa val påverkar inte bara hushållens kostnader, utan också hur vardagslivets aktiviteter, såsom boende, arbete, omsorg och fritid, kan fungera över tid. Både ur individens och samhällets perspektiv finns därför starka skäl att minska energianvändningen och använda energi mer effektivt. Genom ökad kunskap om energianvändning hos användare kan behovet av tillförd energi och effekt minska. Därmed kan energisystemet som helhet avlastas och energi frigöras till de områden där den behövs som mest, exempelvis viktiga samhällsfunktioner. För att detta ska bli möjligt krävs förändringar i beteenden, vanor och praktiker, på både kort och lång sikt.

Utlysningen tar sin utgångspunkt i människors vardagsliv och syftar till att stärka individers och gruppers möjligheter att bidra till ett mer resiliент och flexibelt samhälle genom energieffektivisering och flexibel energianvändning. Resiliент energianvändning i vardagen innebär att människor känner till hur deras val påverkar både den egna situationen och samhället i stort, och har förutsättningar att anpassa sin energianvändning på ett sätt som minskar sårbarhet för störningar. Flexibilitet kan ses som en viktig del av detta och rör människors möjlighet att justera sina aktiviteter och sin energianvändning efter olika förutsättningar, till exempel genom smarta och lättbegripliga lösningar. Genom design kan flexibilitet integreras i vardagen på ett sätt som är rimligt, begripligt och förenligt med livets olika krav i hem, arbete och omsorg. Design som stödjer förmågan att t.ex. prioritera användningen kan på så sätt bidra till att lindra konsekvenserna vid olika typer av störningar i leveranser även under störda förhållanden.

Resiliens behöver förstås utifrån olika gruppers och aktörers skilda perspektiv och livsvillkor. Behovet av kunskap och stöd kring energianvändning och energieffektivisering varierar mellan olika samhällsgrupper. Samtidigt verkar många aktörer, såsom kommuner, bostadsbolag och privata företag, nära människors vardag med initiativ för energieffektivisering. Här kan beteende- och

designperspektiv bidra med lösningar som är inkluderande, lättillgängliga och har potential att nå brett i samhället.

Utlysningens och programmets övergripande syfte är att bidra till uppfyllandet av de energi- och klimatpolitiska målen. Programmets insatser inriktas på områden som har tydlig energirelevans och bidrar till en trygg energiförsörjning, stärkt svensk konkurrenskraft och en samhällsekonomiskt effektiv klimatomställning. Utlysningen ska bidra till energiforskningens resultatmål genom att bygga upp kunskap och kompetens, främja nyttiggörande av forskning och innovation samt utveckla teknik, tjänster, produkter och lösningar inom området.

Utlysningens inriktning

Utlysningen riktar sig till projekt som kombinerar design, energi och beteendevetenskap för att ta fram kunskap, affärsmodeller, tekniska lösningar och tjänster som skapar beteendeförändringar och påskyndar omställningen till ett resilient och energieffektivt samhälle.

Utlysningen adresserar forskningsbehov och utmaningar som bidrar till att stärka resilient energianvändning i vardagen för individer och grupper i samhället.

Exempel på utmaningsområden:

- Design och implementering av flexibilitetslösningar

Det finns ett behov av kunskap om hur tjänster, lösningar, gränssnitt och informationssystem kan utformas för att stödja en resilient och energieffektiv vardag. Särskilt behövs kunskap om hur flexibilitetslösningar kan designas så att de blir begripliga, attraktiva, rättvisa och brett tillgängliga ur ett användarperspektiv. Detta innefattar hur design kan stärka hushållens energiberedskap, öka acceptansen och förståelsen för flexibel energianvändning och samtidigt minska upplevda förluster av komfort, autonomi och kontroll.

- Användning av energi i vardagen

Det finns ett behov av kunskap och forskning om hur energi används, förstås och hanteras i vardagen av olika grupper i samhället, särskilt i relation till individers och gruppers sårbarhet vid störningar i energiförsörjningen och deras beredskap. Forskningen kan belysa hur energikompetens kan stärkas och hur design- och beteendestrategier kan stödja hushåll, lokalsamhällen och energigemenskaper att agera som aktiva och medvetna energianvändare. Särskilt behövs kunskap om hur risker, alternativ och handlingsmöjligheter kan göras begripliga och tillämpbara för olika målgrupper, samt hur offentliga och privata aktörer kan använda design för att främja energieffektivisering och långsiktig beteendeförändring som syftar till minskad sårbarhet.

- Energisnåla vardagspraktiker

Ett strategiskt utmaningsområde är hur vardagsliv och samhällsfunktioner kan utformas så att det finns alternativa val för att minska energianvändningen. Detta innebär frågor om hur behovet av energi kan reduceras genom stadsplanering, arkitektur, mobilitetslösningar och design av vardagspraktiker. Utmaningen är att undersöka hur samhällen kan planeras och vardagsliv organiseras på sätt som möjliggör livskvalitet, tillgänglighet och funktion utan ökad användning av energi.

- Samverkan för ökad robusthet och resiliens i vardagens energianvändning

Ett viktigt forsknings- och utmaningsområde handlar om hur samverkan mellan olika aktörer kan bidra till ökad robusthet och resiliens i vardagens energianvändning och vid störningar. Det finns behov av forskning om hur kollektiv flexibilitet kan organiseras och stödjas genom samarbete mellan hushåll, bostadsrättsföreningar, energigemenskaper, civilsamhällesorganisationer, kommuner och andra lokala aktörer. En utmaning ligger i att förstå och utveckla strukturer som möjliggör gemensamt ansvarstagande, koordinering och handlingsförmåga i vardagen och vid störningar. Detta kan innefatta exempelvis hur design av metoder, verktyg, material eller samverkansmodeller kan stödja lokalt lärande och kollektiv energiberedskap.

- Designprinciper och metodstöd för beteendedriven energieffektivisering

Ett utmaningsområde rör behovet av designprinciper, metoder och verktyg som gör det möjligt för olika aktörer att arbeta systematiskt med beteende, användarvänlighet och energirelaterad robusthet. Det finns behov av kunskap om hur designmetoder kan användas för att bygga energiberedskap, resiliens och energieffektivisering, samt hur sådana metoder kan göras tillgängliga och användbara för kommuner, företag, civilsamhällesorganisationer och andra behovsägare.

Energimyndigheten vill betona att programmet eftersöker tvärvetenskapliga projekt. Med tvärvetenskaplighet menas i detta sammanhang, projekt som adresserar frågor och lösningar som behöver utforskas ur flera perspektiv. Projekten ska inkludera perspektiv från design och beteendevetenskap och ha en tydlig koppling till energi- eller resurseffektivitet.

Det ses som positivt att behovsägare inkluderas i projektgruppen, till exempel genom samfinansiering eller genom aktivt deltagande under hela projektperioden. Detta för att ytterligare kunna växla upp projektets nyttiggörande och spridning i samhället.

Programmet har två forsknings- och utvecklingsinriktningar: *Kunskap och kompetens* och *Innovation och teknik för resurseffektivitet*. Projektförslaget kan vara riktat mot något av programmets inriktningar beroende på projektets art. Kunskaps- och kompetensinriktningen handlar om kunskapsuppbyggnad och är ofta akademiska till sin karaktär, medan innovations- och teknikprojekten syftar till att ta fram en lösning för en marknad. Ett projekt kan också bestå av en kombination av båda inriktningarna,

Projektet ska bidra till att något eller några av programmets utfalls- och resultatmål kan uppnås:

- Ny kunskap och kompetens om hur designtänkande kan användas för att stärka individers roll och underlätta för människor att göra hållbara val i sin vardag avseende deras energianvändning och miljöpåverkan
- Ny kunskap om människors och grupperns möjligheter att förändra sin energi- och miljöpåverkan genom att utforma, styra, kontrollera och automatisera sin energiförsörjning, -lagring och användning på ett lätt och tilltalande sätt
- Nya och utvecklade tekniklösningar, produkter, tjänster och affärsmodeller utformade med utgångspunkt i designtänkande och kunskap om människors beteenden som stödjer människor att göra hållbara och energieffektiva val med bibehållen eller höjd livskvalité
- Den kunskap, kompetens och innovation som tas fram inom programmets design- och beteendeorienterade energiforskning är i linje med EU:s och IEA:s prioriteringar och gynnar internationellt samarbete, svenska företags konkurrenskraft och exportmöjligheter samt stärker Sveriges roll i den globala energiomställningen.

2 Viktiga datum

Tidplan för inlämning av ansökan:

Sista dag för ansökan	Tidigaste projektstart	Projektet avslutas senast	Beslut planeras i
2026-09-09	2027-02-01	2030-12-31	December 2026

Mina sidor öppnar för ansökningar 28 maj 2026. På Mina sidor heter utlysningen ”Nya lösningar för en energieffektiv och resiliert vardag”.

3 Vem kan söka?

Alla aktörer som kan bidra till utlysningens mål kan söka. Exempel på aktörer är:

- Företag, till exempel designbyråer
- offentlig sektor
- universitet och högskolors designavdelningar, samhällsvetenskapliga, humanistiska, tekniska och naturvetenskapliga discipliner
- institut med anknytning till området
- civilsamhällesorganisationer,
- föreningar,
- andra aktörer som arbetar med energifrågor riktade mot hushåll och olika grupper av användare.

4 Projektförslagen bedöms enligt följande kriterier

Energimyndigheten bedömer inkomna ansökningar efter hur väl de stämmer överens med utlysningens syfte och bedömningskriterier.

Du som söker ska vara noggrann med att beskriva problemformulering, mål och genomförande då bedömningen baseras på den information som finns i ansökan. Utöver bidraget till programmets beskrivna mål kommer projekten även att bedömas enligt följande bedömningskriterier utifrån projektens inriktning:

Potential att bidra till utlysningens syfte och mål

- Hur väl adresseras utlysningens syfte i ansökan?
- I vilken grad bidrar projektet till att möta någon eller flera av utlysningens utmaningar?
- I vilken grad bidrar projektet till att uppfylla utlysningens mål?
- Hur bedöms projektets energirelevans?
- Hur väl beskriver sökande på vilket sätt frågor om resilient energianvändning i vardagen beaktas i projektet?

Nyhetsvärde och innovationsgrad

- I vilken grad är projektet nytänkande och originellt, i vilken mån innefattar projektet en ny lösning, hur väl bidrar projektet till att föra kunskapsfronten framåt?
- I vilken grad har tidigare forskning eller befintligt kunskaps- och marknadsläge inom området beaktats i ansökan?
- Redovisar sökande hur projektet relaterar till internationell forskning inom projektområdet?
- I vilken mån beaktas nyttan av lösningen eller ny kunskap utifrån relevanta system- och användarperspektiv?

Mål och genomförbarhet

- Finns det energi-, design- och beteendekompetens i projektgruppen?
- Kombinerar projektet energi-, beteende- och designområdena?
- I vilken grad är målen med projektet mätbara, konkreta, väldefinierade och rimligt ambitiösa?

- I vilken grad är förslaget till arbetsplan konkret och tidsmässigt realistisk i förhållande till uppsatta mål?
- I vilken mån har aktörerna rätt kompetens och rätt resurser för att genomföra satsningen?
- Hur ändamålsenliga och lämpliga är projektets metoder för att besvara valda frågeställningar?

Samverkan

- I vilken grad deltar behovsägare på ett för projektet relevant sätt, exempelvis som drivande, projektpart genom referensgrupp eller informanter?
- I vilken utsträckning planeras samverkan mellan relevanta aktörer och aktörstyper i projektet och hur väl förankrad är samverkan?
- Innebär projektförslaget en tydlig samverkan mellan olika aktörer och behovsägare som ska använda och ha nytta av resultaten?

Nyttiggörande

- I vilken omfattning finns en plan för spridning av kunskap, exempelvis genom dialogskapande med andra aktörer på området, publikationer, seminarier eller via informationsplattformar?
- Finns det en tydlig kommunikationsplan?
- Hur bedöms projektets möjligheter till kommersialisering- och export?
- I vilken grad finns en plan på hur lösningen ska kommersialiseras på sikt till exempel genom nya varor, tjänster eller processer?
- Hur bedöms projektets målmarknad?
- I vilken grad bidrar projektet till att skapa överhörning eller samverkan mellan olika forskargrupper inom akademien eller mellan näringsliv och akademi?

Jämställdhet

- I vilken grad redogör sökanden på ett tydligt sätt om köns- och genusperspektivet är relevant att inkludera respektive inte inkludera i projektet?
- I vilken grad är köns- och genusperspektivet inarbetat i projektförslaget, när så är relevant för projektet/syftet?
- I vilken grad beaktar sökande jämställdheten vid projektgruppens sammansättning, arbetsfördelning och arbetsvillkor?

5 Detta ska finnas med i ansökan

Var noga när du skriver din ansökan och bifoga relevant material. Läs mer om vad ansökan ska innehålla i **Manual för att ansöka om och hantera stöd till forskning och innovation via Mina sidor**

(<https://www.energimyndigheten.se/491cfb/globalassets/sharepoint-dokument/process-dokument/publicerade-dokument/manual-for-forskningsansokningar-via-mina-sidor.pdf>).

Bifoga projektledarens och andra nyckelpersoners CV på max två A4-sidor vardera.

Bifoga eventuella figurer och bilder som du hänvisar till i texten. Observera att projektbeskrivningen ska framgå av ansökningsformuläret och ska inte bifogas som bilaga. Bilagorna ska tydligt komplettera ansökningsformuläret och inte innehålla samma information som ansökningsformuläret.

[Mer om hur Energimyndigheten behandlar personuppgifter.](#)

6 Så här ansöker du

Följ dessa steg för att underlätta handläggningen av din ansökan:

- Använd e-tjänsten ”Finansiering av forskning, innovation och affärsutveckling” på **Mina sidor** för att skriva din ansökan (<https://minasidor.energimyndigheten.se>)
- Börja med att ansöka om **behörighet att få företräda koordinatören**, det vill säga den organisation som ska samordna projektet, som ska ta emot stödet från Energimyndigheten och som ska vidarebefordra stöd till de eventuellt övriga stödmottagare som deltar i projektet. **Ansök om behörighet i god tid**, eftersom det kan ta ett par dagar att få behörigheten. Du får ett mejl när er ansökan om behörighet har godkänts.
- När du har fått behörighet till e-tjänsten har du tillgång till formuläret ”Ansökan om finansiering av forskning, innovation och affärsutveckling”, som du ska fylla i och skicka in.

Lämna in ansökan senast 2026-09-09 kl. 23.59. Vi lämnar support fram till kl. 16.00 samma dag.

7 Så mycket stöd kan en projektpart få

Hur stor andel av kostnaderna varje projektpart kan få stöd för beror bland annat på

- hur stora stödberättigande kostnader som projektparten har
- om projektparten är ett företag eller bedriver icke-ekonomisk verksamhet
- om projektparten är ett litet eller medelstort företag (SMF)
- vilken forskningskategori som aktiviteterna i projektet anses motsvara.

Alla kostnader i projektet ska vara faktiska och reviderbara vilket innebär att de ska särredovisas i bokföring.

I den här utlysningen ger vi följande typer av stöd:

- Stöd till aktörer som bedriver icke-ekonomisk verksamhet, såsom exempelvis universitet, högskolor, kommuner och forskningsinstitut.
- Stöd till företag för forsknings- och utvecklingsprojekt inom kategorierna industriell forskning, experimentell utveckling och genomförbarhetsstudie.

- Stöd av mindre betydelse (de minimis).
- Stöd till nystartade företag.

För utförligare information om stödnivåer, stödberättigande kostnader och typ av verksamhet se [Bilaga 1](#). Se också de [allmänna villkor](#) som gäller ansökningar som beviljas stöd.

8 Vad händer efter att du lämnat in ansökan?

Det är den version av ansökan som du skickat in före utlysningens stängningsdatum som ligger till grund för Energimyndighetens bedömning.

Energimyndigheten kan komma att begära att du lämnar in en komplettering av ansökan om vi finner skäl för det.

Energimyndigheten kan komma att ta en kreditupplysning på sökande företag, projektparter, ägare och styrelse.

Kommunikation under handläggningen av din ansökan kommer främst att ske genom Mina sidor.

Energimyndigheten fattar beslut om bifall eller avslag för er ansökan och beaktar då bedömningar enligt kriterierna ovan. Du får kort därefter ett besked av oss om vilket beslut som fattats och skäl till beslutet.

Du kan följa vad som händer i ditt ärende på Mina sidor.

Utbetalning av stödet sker enligt den utbetalningsplan som finns i beslutet. För mer information om utbetalning, se Allmänna villkor för stöd som följer med beslutet om stöd.

9 Utlysningen är en del av programmet Design för energieffektiv vardag

Forsknings- och innovationsprogrammet Design för energieffektiv vardag omfattar totalt 240 miljoner kronor för tidsperioden 1 februari 2018–31 december 2030. Programmet finansierar tvärvetenskaplig forskning som kombinerar energiforskning med design och beteendevetenskap. Detta är den tionde utlysningen inom programmet.

Design är en process som utgår från människans behov, vanor och beteenden, där användarperspektivet är i fokus under hela utvecklingen. Energiforskning och utveckling som är användar- och beteendecentrerad kan möjliggöra produkter,

affärsmodeller och tjänster som överensstämmer med människors faktiska behov, vanor och beteenden.

Programmet syftar till att bidra till energisystemets omställning genom att, med hjälp av designkunskap och kunskap om människors vanor och beteenden, ge individer och grupper större möjligheter att bidra till men även påverka och stärka sin roll i ett energieffektivt och hållbart samhälle.

10 Om du har frågor

Vi på Energimyndigheten svarar gärna på eventuella frågor om utlysningen. Vi får dock inte kommentera projektidéer eller lämna rekommendationer utan kan endast svara på frågor om själva utlysningen.

Tänk på att det brukar vara många som ringer sista dagen som utlysningen är öppen och att det därför kan vara svårare att få hjälp då. Energimyndigheten finns endast tillgänglig för frågor fram till klockan 16.00, därefter kan du inte räkna med att få hjälp och stöd.

Observera att ansökningar till denna utlysning sker i [Mina Sidor](#). Anvisningar för hur du går tillväga finns i [Manual för forsknings-ansökningar via Mina sidor](#).

Vid frågor gällande stödnivå, stödberättigade kostnader, programbeskrivning eller liknande kan du kontakta handläggare på Energimyndigheten. Vid frågor om programmets aktiviteter, nyheter, pågående projekt, frågor om potentiella samarbetspartners eller liknande kan du kontakta programkansliet SVID, Stiftelsen Svensk Industridesign.

Handläggare på Energimyndigheten

Helena Karresand
Epost: helena.karresand@energimyndigheten.se
Tel: 016-542 06 41

Sharon Pulvino
Epost: sharon.pulvino@energimyndigheten.se
Tel: 016-544 20 05

Programkansli SVID, Stiftelsen Svensk Industridesign

Mona Wärdell
Epost: mona.wardell@svid.se
Tel: 076-786 28 28

Anna Velander-Gisslén
Epost: anna.velander-gisslen@svid.se

Tel: 0708-95 65 20

För teknisk support och frågor om behörighet, kontakta

registrator@energimyndigheten.se

Telefon: 016-544 20 00

Bilaga 1. Regler för olika typer av stöd

1 De typer av stöd som ges i den här utlysningen

1.1 Stöd till aktörer som bedriver icke-ekonomisk verksamhet

Stöd lämnas enligt 4 § förordning (2008:761) om stöd till forskning och utveckling samt innovation inom energiområdet.

Projektparter som inte bedriver ekonomisk verksamhet (såsom exempelvis universitet, högskolor, kommuner och forskningsinstitut, i den utsträckning arbetet bedrivs inom den icke-ekonomiska verksamheten) kan få stöd med upp till 100 procent av projektpartens stödberättigande kostnader i projektet. För att kunna erhålla stöd måste projektet uppfylla villkoren i artikel 25, 28 och de minimis i kommissionens förordning (EU) nr 651/2014. Följande regler gäller för indirekta kostnader när stödmottagaren bedriver icke-ekonomisk verksamhet:

- 1 Universitet och högskolor får göra påslag för indirekta kostnader enligt den fullkostnadsprincip som de tillämpar. Universitet och högskolor behöver i sin bokföring bara särredovisa stödberättigande kostnader motsvarande bidragsbeloppet.
- 2 Följande organisationer får, när de deltar i projektet i sin icke-ekonomiska verksamhet, ta upp faktiska indirekta kostnader till ett belopp motsvarande högst 45 procent av sina stödberättigande lönekostnader:
  - forskningsorganisationer som är
    - aktiebolag eller handelsbolag där staten direkt eller indirekt utövar ett rättsligt bestämmande inflytande, eller
    - stiftelser i vilka regeringen utser en eller flera styrelseledamöter
  - statliga myndigheter (andra än universitet och högskolor) som enligt sin instruktion ska bedriva egen forskning,

Villkoret om högst 45 procent gäller förutsatt att organisationen genom regeringsbeslut får medel för att bedriva oberoende forskning. Om organisationen även bedriver ekonomisk verksamhet som exempelvis uppdragsforskning ska verksamheterna redovisas separat. Om organisationen deltar i projektet med sin ekonomiska verksamhet gäller villkoret i punkt 3 nedan.

- 3 Övriga projektparter får ta upp faktiska indirekta kostnader, dock högst med ett belopp som motsvarar 30 procent av sina stödberättigande lönekostnader.

1.2 Stöd till företag för forsknings- och utvecklingsprojekt

Hur stort stöd ert företag kan få styrs av EU:s statsstödsregler. Ni kan få stöd i enlighet med förordning (EU) nr 651/2014¹. Stödets storlek beror bland annat på vilka projektaktiviteter ert företag avser att genomföra och i vissa fall även på företagets storlek. I vissa fall gäller en högsta tillåten stödnivå, uttryckt som en procentsats (%) av de stödberättigande kostnaderna, medan i andra fall gäller en högsta tillåten beloppsgräns.

Stöd för forsknings- och utvecklingsprojekt lämnas till företag enligt 12 § förordning (2008:761) om stöd till forskning, utveckling och innovation inom energiområdet. För att kunna erhålla stöd måste företag uppfylla villkoren i artikel 25 i kommissionens förordning (EU) nr 651/2014.

Som företag betraktas varje enhet, oberoende av juridisk form, som bedriver ekonomisk verksamhet. Med ekonomisk verksamhet avses att tillhandahålla varor eller tjänster på en marknad.

Stödberättigande kostnader

Följande kostnader är stödberättigande om projektaktiviteterna som du söker stöd för utgör forskning eller utveckling enligt artikel 25 i kommissionens förordning (EU) nr 651/2014:

- a) Personalkostnader: forskare, tekniker och annan stödpersonal i den omfattning som de arbetar med projektet.
- b) Kostnader för instrument och utrustning i den utsträckning och under den tid som de används för projektet. Om instrumenten och utrustningen inte används under projektets hela livscykel anses endast de avskrivningskostnader som motsvarar forskningsprojektets livscykel, beräknade på grundval av allmänt accepterade redovisningsprinciper, vara stödberättigande.
- c) Kostnader för byggnader och mark i den utsträckning och under den tid som de används för projektet. När det gäller byggnader anses endast de avskrivningskostnader som motsvarar forskningsprojektets livscykel, beräknade på grundval av allmänt accepterade redovisningsprinciper, vara stödberättigande. För mark är kostnader för överlåtelse på affärsmässiga villkor eller faktiska kapitalkostnader stödberättigande.
- d) Kostnader för kontraktsforskning, kunskap och patent som köps eller hyrs in från externa källor på marknadsmässiga villkor, samt kostnader för

---

¹ Kommissionens förordning (EU) nr 651/2014 av den 17 juni 2014 genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget (EUT L 187 26.6.2014, s. 1), senast ändrad genom kommissionens förordning (EU) 2023/1315 av den 23 juni 2023 (EUT L 167, 30.6.2023, s. 1).

konsulttjänster och motsvarande tjänster som används uteslutande för forskningsverksamheten.

- e) Andra allmänna omkostnader och andra driftskostnader, inklusive kostnader för materiel, förrådsartiklar och liknande produkter, som uppkommit som direkt följd av ett projekt.

Stödmottagare som är företag (stödmottagare som bedriver ekonomisk verksamhet) får ta upp faktiska **indirekta kostnader**, dock högst med ett belopp som motsvarar 30 procent av sina stödberättigande lönekostnader. Detta gäller också om en stödmottagare bedriver både ekonomisk och icke-ekonomisk verksamhet, om projektet genomförs i den ekonomiska verksamheten.

Projektaktiviteterna delas in i forskningskategorier

Den maximala stödnivån som ett företag kan få beror på vilken forskningskategori som aktiviteterna i projektet anses motsvara. Aktiviteterna i projektet kan även anses motsvara flera olika forskningskategorier. De maximalt tillåtna stödnivåerna som ett företag kan få för forsknings- och utvecklingsprojekt framgår av artikel 25 i kommissionens förordning (EU) nr 651/2014. I Tabell 1 nedan beskrivs de olika forskningskategorierna. Av Tabell 3 framgår sedan de maximala stödnivåerna.

Tabell 1. Klassning av forskningsaktiviteter i forskning och utvecklingsprojekt

Genomförbarhetsstudie	utvärdering och analys av potentialen för ett projekt som syftar till att stödja beslutsprocessen genom att objektivt och rationellt avslöja projektets starka och svaga sidor, möjligheter och risker samt att identifiera de resurser som krävs för att genomföra det, och slutligen utsikterna för att projektet blir en framgång.
Grundforskning	experimentellt eller teoretiskt arbete som i första hand syftar till att förvärva ny kunskap om de grundläggande orsakerna till fenomen och iakttagbara fakta, och som inte syftar till någon direkt kommersiell tillämpning eller användning.
Industriell forskning	planerad forskning eller kritisk analys, som syftar till att förvärva ny kunskap och nya färdigheter för att utveckla nya produkter, processer eller tjänster, eller för att markant förbättra befintliga produkter, processer eller tjänster. Detta inbegriper skapandet av komponenter som utgör delar av komplexa system, och kan inbegripa byggande av prototyper i laboratoriemiljö eller i en miljö med simulerade gränssnitt till befintliga system och till pilotverksamhet, om detta är nödvändigt för den industriella forskningen, särskilt för allmän teknikvalidering.

Experimentell utveckling

att förvärva, kombinera, forma och använda befintliga vetenskapliga, tekniska, näringslivsmässiga och andra relevanta kunskaper och färdigheter med syftet att utarbeta nya eller förbättrade produkter, processer eller tjänster. Detta kan också inbegripa t.ex. verksamheter som syftar till konceptuell definition, planering och dokumentation av nya produkter, processer eller tjänster.

Experimentell utveckling kan inbegripa utformning av prototyper, demonstration, pilotarbete, testning och validering av nya eller förbättrade produkter, processer eller tjänster i miljöer som motsvarar realistiska driftsförhållanden, där det primära syftet är att göra ytterligare tekniska förbättringar på de produkter, processer eller tjänster som ännu inte är fasta. Detta kan omfatta utveckling av en kommersiellt användbar prototyp eller ett pilotarbete som med nödvändighet är den slutliga kommersiella produkten och som är alltför dyr att producera för att endast användas för demonstration och utvärdering.

Experimentell utveckling inbegriper inte rutinmässiga eller återkommande ändringar av befintliga varor, tillverkningsmetoder, tillverkningsprocesser, tjänster eller andra pågående verksamheter även om dessa ändringar kan innebära förbättringar.

Observera att om företaget som Energimyndigheten beviljar stöd till har fått eller får finansiering till projektet i form av annat offentligt stöd (såsom annat statligt, regionalt eller kommunalt stöd), måste man ta hänsyn till detta stöd vid uträkning av hur stort stöd som företaget kan få från Energimyndigheten. Enligt EU:s statsstödsregler får det *sammanlagda* offentliga stödet som företaget beviljats för samma stödberättigande kostnader inte överskrida de maximala stödnivåerna som anges i kommissionens förordning (EU) nr 651/2014.

Stödets storlek beror på företagets storlek

Den maximala stödnivån som ett företag kan få för forsknings- och utvecklingsprojekt beror också på företagets storlek. Om sökanden är ett litet eller medelstort företag får stödnivån höjas med 20 respektive 10 procentenheter, vilket framgår av artikel 25 i kommissionens förordning (EU) nr 651/2014.

Företagens storlek bestäms enligt reglerna i bilaga I till kommissionens förordning (EU) nr 651/2014. Reglerna beskrivs även i kommissionens *Användarhandledning om definitionen av SMF-företag*². Vid bedömning av ett företags storlek måste man ta hänsyn till antalet anställda, årsomsättning och balansomslutning samt till företagets eventuella förbindelser till andra företag.

För att kunna räknas som ett **litet företag** krävs det dels att företaget har färre än 50 anställda, dels att *antingen* företagets årsomsättning *eller* balansomslutning inte överstiger 10 miljoner euro per år. För att kunna räknas som ett **medelstort** företag krävs dels att företaget har färre än 250 anställda, dels att företagets årsomsättning inte överstiger 50 miljoner euro *eller* att företagets balansomslutning inte överstiger 43 miljoner euro. Företag som överskrider gränserna för ett medelstort företag räknas som ett **stort** företag, se tabell 2. Detta framgår av artikel 2 i bilaga I till kommissionens förordning (EU) nr 651/2014.

---

² Handledningen finns tillgänglig på Europeiska unionens publikationsbyråns hemsida <https://op.europa.eu/sv/publication-detail/-/publication/756d9260-ee54-11ea-991b01aa75ed71a1/language-sv>

Tabell 2. Definition av företagens storlek

Storlek	Antal anställda*	Årsomsättning eller balansomslutning**
Småföretag	< 50	≤ 10 milj. €
Medelstora företag	< 250	≤ 50 milj. € resp. ≤ 43 milj. €
Stora företag	≥ 250	> 50 milj. € resp. > 43 milj. €

*) Med anställda avses inte bara löntagare utan även ägare som arbetar i företaget utan att vara anställda och konsulter som befinner sig i en beroendeställning till företaget.

***) Uppgifter från det senast godkända räkenskapsåret beaktas. För att ett tröskelvärde ska anses passerat ska företaget ha haft högre eller lägre värden under två år i rad.

Även företagens relation till andra företag påverkar bedömningen av företagens storlek. Av betydelse är främst företagens ägare och graden av kontroll som andra företag utövar över företaget. Hur ägarförhållanden och graden av kontroll påverkar bedömningen av företagens storlek beskrivs närmare i artikel 3 i bilaga I till kommissionens förordning (EU) nr 651/2014 samt på sidorna 15–23 i kommissionens *Användarhandledning om definitionen av SMF-företag*.

I tabellen nedan framgår den maximala stödnivån som kan lämnas till aktörer för forsknings- och utvecklingsprojekt.

Tabell 3. Översikt maximala stödnivåer

Typ av forskning och utveckling	Små företag	Medelstora företag	Stora företag	Icke-ekonomisk verksamhet*
Genomförbarhetsstudie	70 %	60 %	50 %	100 %
Grundforskning	100 %	100 %	100 %	100 %
Industriell forskning	70 %	60 %	50 %	100 %
Experimentell utveckling	45 %	35 %	25 %	100 %

*) Till exempel universitet och forskningsinstitut.

Tillägg till stödnivåerna för företag

Ett tillägg på högst 15 procentenheter får under vissa förhållanden lämnas till företag när projektet utgör ett faktiskt samarbete mellan företag eller mellan företag och organisationer för forskning och kunskapsspridning, om projektet avser industriell forskning eller experimentell utveckling. För att ett sådant tillägg ska få lämnas måste vissa särskilda villkor vara uppfyllda.

Vid samarbeten mellan företag måste minst ett av företagen vara ett litet eller medelstort företag om inte projektet genomförs i minst två medlemsländer inom EU. Inget av företagen får stå för mer än 70 procent av de stödberättigande kostnaderna.

Vid samarbeten mellan ett företag och en eller flera organisationer för forskning och kunskapsspridning måste forskningsorganisationen ha rätt att offentliggöra sina egna forskningsresultat. Forskningsorganisationen måste även stå för minst 10 procent av de stödberättigande kostnaderna.

Om projektet inte utgör faktiskt samarbete, kan ett tillägg på högst 15 procentenheter ändå lämnas om resultaten av forskningsprojektet, som avser industriell forskning eller experimentell utveckling, får *omfattande spridning* genom konferenser, offentliggörande, öppna databaser eller gratis eller öppen programvara.

Tillägget för små- och medelstora företag kan kombineras med tillägget för faktiskt samarbete eller med tillägget för omfattande spridning. Stödnivån får dock aldrig överstiga 80 procent av de stödberättigande kostnaderna.

1.3 Stöd av mindre betydelse

Energimyndigheten kan lämna så kallat stöd av mindre betydelse (även kallat de minimis-stöd) enligt 6 b § i förordning (2008:761) om stöd till forskning och utveckling samt innovation inom energiområdet. För att stöd av mindre betydelse ska kunna lämnas, behöver det sökande företaget uppfylla villkoren i kommissionens förordning (EU) 2023/2831³ av den 13 december 2023 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse.

Stöd av mindre betydelse kan lämnas upp till ett takbelopp motsvarande 300 000 euro under en period av tre år.

Takbeloppen avser bruttobelopp, dvs. belopp före avdrag för skatt eller andra avgifter. Observera också att om ditt företag ingår i en koncern, gäller takbeloppet för stöd av mindre betydelse som lämnats i Sverige till hela koncernen.

Stöd av mindre betydelse får inte lämnas till företag som är verksamma inom primärproduktion av fiskeri- och vattenbruksprodukter⁴ eller inom primärproduktion av jordbruksprodukter⁵. Stöd av mindre betydelse får inte heller lämnas till exportrelaterad verksamhet. Det innebär att stödet inte får vara direkt knutet till exporterade volymer, till upprättandet eller driften av ett distributionsnät eller till andra löpande utgifter som har samband med exportverksamhet.

---

³ Kommissionens förordning (EU) nr 2023/2831 av den 13 december 2023 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse (EUT L 2023/2831, 15.12.2023, s. 1).

⁴ Med "fiskeri och vattenbruksprodukter" avses produkter som definieras i artikel 5 a och b i förordning (EU) nr 1379/2013. Med "primärproduktion av fiskeri- och vattenbruksprodukter" avses all verksamhet i samband med fiskeri, uppfödning eller odling av vattenorganismer, samt uppgifter som måste utföras vid vattenbruksanläggningen eller ombord för att förbereda djur eller växter för försäljning i första ledet, inbegripet rensning, fileande eller infrysning, och försäljning i första ledet till återförsäljare eller förädlare

⁵ Med "jordbruksprodukter" avses produkter som förtecknas i bilaga I till fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, med undantag av fiskeri- och vattenbruksprodukter som omfattas av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1379/2013. Med "primärproduktion av jordbruksprodukter" avses produktionen av produkter från jorden och från uppfödning, som förtecknas i bilaga I till fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, utan att några andra vidare processer utförs som förändrar dessa produkters natur.

Vid beräkning av hur mycket stöd av mindre betydelse ditt företag kan få, ska allt stöd av mindre betydelse som företaget har erhållit från olika offentliga stödgivare (stat, region eller kommun) under den aktuella treårsperioden räknas ihop. Företag som ansöker om stöd av mindre betydelse ska därför i samband med sin ansökan om stöd lämna in ett intyg till Energimyndigheten där företaget anger allt annat stöd av mindre betydelse som det har erhållit de tre senaste åren.

1.4 Stöd till nystartade företag

Energimyndigheten kan lämna startstöd till nystartade företag enligt 10 § i förordning (2008:761). För att startstöd ska kunna lämnas, behöver ditt företag uppfylla villkoren i artikel 22 i kommissionens förordning (EU) nr 651/2014.

Startstöd kan lämnas till **icke-börsnoterade små företag** som inte är äldre än fem år. Femårsperioden räknas från företagets registrering. För företag som inte omfattas av registrering kan perioden anses börja löpa från den tidpunkt då företaget inlett sin ekonomiska verksamhet eller är skyldig att betala skatt för sin ekonomiska verksamhet, beroende på vilket som infaller först.

Att företaget inte får vara börsnoterat innebär att företaget inte får vara officiellt noterat på en fondbörs. Företaget får dock vara noterat på en alternativ handelsplattform.⁶ Med alternativ handelsplattform avses en multilateral handelsplattform (MTF-plattform) i den mening som avses i artikel 4.1.22 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU⁷ där minst 50 procent av de finansiella instrument som tas upp till handel ges ut av små och medelstora företag.⁸

För att startstöd ska kunna lämnas, måste företaget dessutom uppfylla alla följande villkor:

- företaget har inte tagit över ett annat företags verksamhet, såvida omsättningen för den övertagna verksamheten utgör mindre än 10 procent av det stödberättigade företagets omsättning under beskattningsåret före övertagandet,
- företag har ännu inte ha delat ut vinst, och
- företaget har inte förvärvat något annat företag eller har inte bildats genom en fusion, såvida inte det förvärvade företagets omsättning utgör mindre än 10 procent av det stödberättigade företagets omsättning under det beskattningsår som föregick förvärvet eller omsättningen för det företag som bildats genom en fusion är mindre än 10 procent högre än den sammanlagda omsättning

⁶ Artikel 2.76 i kommissionens förordning (EU) nr 651/2014.

⁷ Med "multilateral handelsplattform (MTF-plattform)" avses enligt artikel 4.1.22 i direktiv 2014/65/EU ett multilateralt system som drivs av ett värdepappersföretag eller en marknadsoperatör och som sammanför flera tredjeparters köp- och säljintressen i finansiella instrument – inom systemet och i enlighet med icke-skönsmässiga regler – så att detta leder till ett kontrakt i enlighet med avdelning II i direktivet.

⁸ Artikel 2.81 i kommissionens förordning (EU) nr 651/2014.

som de fusionerande företagen hade under det beskattningsår som föregick fusionen.

Företag som har bildats genom en koncentration mellan företag som är stödberättigade enligt artikel 22 i förordning (EU) nr 651/2014 ska dock också betraktas som stödberättigade företag i upp till fem år från dagen för registreringen av det äldsta av de företag som slås samman.

Startstöd kan lämnas i form av bidrag på högst 500 000 euro. Energimyndigheten behöver vid beviljandet av startstöd beakta tidigare startstöd som det sökande företaget eventuellt har mottagit från olika offentliga stödgivare (statliga, regionala eller kommunala). Ni som ansöker om startstöd till nystartade företag behöver därför lämna in till Energimyndigheten en redogörelse av tidigare startstöd som ni eventuellt har mottagit i enlighet med artikel 22 i förordning (EU) nr 651/2014 (antingen från Energimyndigheten eller från en annan offentlig stödgivare).

Om företaget ingår i en koncern måste hela koncernen uppfylla villkoren.

Stöd till nystartade företag får dock inte lämnas till företag som är verksamma inom primär jordbruksproduktion.⁹

2 Finansiering från andra organisationer än Energimyndigheten

Energimyndighetens stöd till företag täcker ofta inte företagets hela kostnad för de projektaktiviteter som företaget söker stöd för. När så är fallet, måste företaget antingen själv stå för den resterande kostnaden, eller hitta annan privat finansiering i form av kontanta medel.

Observera att någon annan aktör än ditt företag själv inte kan finansiera ditt företags kostnader genom så kallade egeninsatser (även kallat in kind-insatser). Detta beror på att kostnaden för en egeninsats som utförs av en annan aktör inte uppstår hos ditt företag, utan hos den andra aktören. Kostnaden för den andra aktörens egeninsats är med andra ord inte en stödberättigande kostnad för ditt företag.

Energimyndigheten kan komma att ställa högre krav på annan finansiering av stödmottagande företags kostnader än vad kommissionens förordning (EU) nr 651/2014 kräver. Energimyndigheten kan även kräva annan finansiering av aktörer som bedriver icke-ekonomisk verksamhet (såsom exempelvis universitet, högskolor, kommuner och forskningsinstitut, i den utsträckning arbetet bedrivs inom den icke-ekonomiska verksamheten).

2.1 Finansiering genom andra offentliga medel

Med offentliga medel menas statliga, regionala eller kommunala medel. Det sammanlagda offentliga stödet för samma stödberättigande kostnader får inte

---

⁹ Artikel 1.3 b) kommissionens förordning (EU) nr 651/2014. Med primär jordbruksproduktion avses enligt art. 2.9 i samma förordning produktion av produkter från jorden och från uppfödning, som förtecknas i bilaga I till fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, utan att några andra vidare processer utförs som förändrar dessa produkters natur.

överskrida de högsta tillåtna stödnivåer eller belopp som följer av tillämpliga EU-regler, om ett företag får finansiering med offentliga medel både från Energimyndigheten och annan offentlig aktör.¹⁰ Du måste därför meddela till Energimyndigheten om ditt företag har sökt, erhållit eller planerar att söka stöd från en annan offentlig finansiär för samma kostnader som du ansöker stöd för från Energimyndigheten.

Detsamma gäller för det fall att ditt företag har sökt, erhållit eller planerar att söka stöd som förvaltas direkt av EU:s institutioner utan inblandning av svenska myndigheter (t.ex. Horisont Europa och Innovationsfonden).¹¹

Markera stödet som offentlig finansiering i ansökningsformuläret om en stödmottagare har tagit emot annat statligt stöd, såsom annat statligt, regionalt eller kommunalt stöd, eller om ni har tagit emot centralt förvaltat unionsfinansiering för samma kostnader som ni söker stöd för från Energimyndigheten.

3 Stöd till internationella aktörer

Energimyndigheten är restriktiv med att ge forskningsmedel till aktörer som inte har någon verksamhet i Sverige. Detta kan ske i undantagsfall om samtliga av nedanstående kriterier är uppfyllda:

- 1 Det kan styrkas att de aktörer som inte har någon verksamhet i Sverige har en unik kompetens som inte finns hos aktörer i Sverige.
- 2 Projektet är väsentligt för att uppnå programmets mål.
- 3 Det kan ske en tydlig kunskapsöverföring till aktörer i Sverige.

Energimyndigheten kan neka finansiering till aktörer som inte har någon verksamhet i Sverige även om samtliga av ovanstående kriterier anses vara uppfyllda.

---

¹⁰ Se artikel 8.3 i kommissionens förordning (EU) nr 651/2014.

¹¹ Se artikel 8.2 i kommissionens förordning (EU) nr 651/2014.